

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. vasario 17 d.*

Byloje C-78/10

dėl *Cour d'appel de Rouen* (Prancūzija) 2010 m. sausio 28 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2010 m. vasario 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Marc Berel, bendrovės *Port Angot Développement* atstovas,

Emmanuel Hess, bendrovės *Port Angot Développement* bankroto administratorius,

Rijn Schelde Mondia France SA,

Receveur principal des douanes de Rouen Port,

Administration des douanes – Havre port,

* Proceso kalba: prancūzų.

Société Port Angot Développement, *Manutention de Produits Chimiques et Miniers Maprochim SAS* teisių perėmėja,

Asia Pulp & Paper France EURL

prieš

Administration des douanes de Rouen,

Receveur principal des douanes du Havre,

Administration des douanes du Havre

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai K. Schieman, L. Bay Larsen, C. Toader ir A. Prechal (pranešėjas),

generalinė advokatė V. Trstenjak,
posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. lapkričio 11 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— M. Berel, bendrovės *Port Angot Développement* atstovo, atstovaujamo advokato E. Taÿ Pamart,

— *Asia Pulp & Paper France EURL*, atstovaujamos advokatų F. Citron ir S. Le Roy,

— Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues ir B. Cabouat,

— Europos Komisijos, atstovaujamos L. Bouyon ir B.-R. Killmann,

susipažinęs su 2010 m. gruodžio 16 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307), iš dalies pakeisto 1996 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 82/97 (OL L 17, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 8 t., p. 179, toliau – Muitinės kodeksas), 213, 233 ir 239 straipsnių išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp M. Berel, bendrovės *Port Angot Développement*, kuri yra *Manutention de Produits Chimiques et Miniers Maprochim SAS* (toliau – *Maprochim*) teisių perėmėja, atstovo, *Rijn Schelde Mondia France SA* (toliau – *Mondia France*), *Asia Pulp & Paper France EURL* (toliau – *Asia P & P*) ir *administration des douanes de Rouen* (Rueno muitų administratorius), *receveur principal des douanes du Havre* (Havro pagrindinis muitų administratorius), *l'administration des douanes du Havre* (Havro muitų administratorius) (toliau – muitinės institucijos) dėl skolos muitinei, kurios atžvilgiu *Maprochim*, *Asia P & P* ir *Mondia France* yra solidariosios bendraskolės ir kurios dalį iš pastarosios bendrovės buvo atsisakyta išieškoti, išieškojimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Muitinės kodekso 4 straipsnyje numatoma:

„Šiame Kodekse vartojamos šios sąvokos:

<...>

9) „Skola muitinei“ – asmens prievolė sumokėti pagal galiojančias Bendrijos nuostatas atitinkamoms prekėms taikomų importo muitų (importo skola muitinei) <...> sumą;

<...>

12) „Skolininkas“ – bet kuris asmuo, privalantis sumokėti skolą muitinei;

<...>“

4 Muitinės kodekso 5 straipsnyje nustatyta:

„1. Kiekvienas asmuo <...> gali paskirti savo atstovą, įgaliotą atstovauti jam muitinėje atliekant muitinės veiklos taisyklių nustatytus veiksmus ir formalumus.

2. Toks atstovavimas gali būti:

— tiesioginis, kai atstovas veikia kito asmens vardu ir dėl jo interesų,

arba

— netiesioginis, kai atstovas veikia savo vardu, bet dėl kito asmens interesų.

<...>

4. Atstovas privalo pareikšti, kad jis veikia dėl atstovaujamojo asmens interesų, nurodyti, ar jis veikia kaip tiesioginis, ar kaip netiesioginis atstovas, ir turėti įgaliojimus, suteikiančius teisę veikti kaip atstovui.

Asmuo, kuris nepareiškia, kad jis veikia kito asmens vardu arba dėl jo interesų, arba kuris pareiškia, kad veikia kito asmens vardu arba dėl jo interesų, neturėdamas atitinkamų įgaliojimų, laikomas veikiančiu savo vardu ir dėl savo interesų.

<...>“

5 Pagal Muitinės kodekso 202 straipsnį:

„1. Importo skola muitinei atsiranda:

- a) neteisėtai įvežant į Bendrijos muitų teritoriją importo muitais apmokestinamas prekes

<...>

Taikant šį straipsnį neteisėtu įvežimu laikomas bet koks prekių įvežimas pažeidžiant 38–41 straipsnių ir 177 straipsnio antrosios įtraukos nuostatas.

2. Skola muitinei atsiranda neteisėto prekių įvežimo momentu.

3. Skolininkais laikomi:

- asmuo, neteisėtai įvežęs tokias prekes,
- bet kurie asmenys, dalyvavę neteisėtai įvežant prekes ir žinoję arba, yra pagrindo manyti, turėję žinoti, kad toks prekių įvežimas neteisėtas, ir

- bet kurie asmenys, įsigiję arba laikę atitinkamas prekes ir jų įsigijimo arba gavimo metu žinoję arba, yra pagrindo manyti, turėję žinoti, kad prekės buvo įvežtos neteisėtai.“

6 Muitinės kodekso 203 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Importo skola muitinei atsiranda:

- neteisėtai paimant iš muitinės priežiūros importo muitais apmokestinamas prekes.

2. Skola muitinei atsiranda prekių paėmimo iš muitinės priežiūros momentu.

3. Skolininkais laikomi:

- asmuo, paėmęs prekes iš muitinės priežiūros,

- bet kurie asmenys, dalyvavę taip paimant prekes ir žinoję arba, yra pagrindo manyti, turėję žinoti, kad prekės paimamos iš muitinės priežiūros,

- bet kurie asmenys, įsigiję arba laikę atitinkamas prekes ir jų įsigijimo arba gavimo metu žinoję arba, yra pagrindo manyti, turėję žinoti, kad prekės buvo paimtos iš muitinės priežiūros,

ir

- atitinkamais atvejais asmuo, turėjęs vykdyti prievoles, susijusias su laikinuoju prekių saugojimu arba su prekėmis įformintos muitinės procedūros taikymu.“

7 Muitinės kodekso 213 straipsnyje skelbiama:

„Jeigu vieną skolą muitinei privalo sumokėti keli asmenys, jie solidariai atsako už tokią skolą.“

8 Muitinės kodekso 233 straipsnyje nustatyta:

„<...> skola muitinei išnyksta:

a) sumokėjus muto sumą;

b) atsisakius išieškoti muito sumą;

<...>“

9 Muitinės kodekso 236 straipsnyje numatyta:

„1. Importo arba eksporto muitai grąžinami nustačius, kad tada, kai jie buvo sumokėti, tokių muitų suma nebuvo teisiškai privaloma sumokėti arba kad ši suma buvo įtraukta į apskaitą nesivadovaujant 220 straipsnio 2 dalimi.

Importo arba eksporto muitus atsisakoma išieškoti nustačius, kad tada, kai jie buvo įtraukti į apskaitą, tokių muitų suma nebuvo teisiškai privaloma sumokėti arba kad ši suma buvo įtraukta į apskaitą nesivadovaujant 220 straipsnio 2 dalimi.

Muitai negrąžinami ir neatsisakoma jų išieškoti, jeigu įvykių, dėl kurių buvo sumokėta arba įtraukta į apskaitą teisiškai neprivaloma sumokėti pinigų suma, priežastis buvo tyčiniai suinteresuoto asmens veiksmai.

2. Importo arba eksporto muitai grąžinami arba atsisakoma juos išieškoti, jeigu per trejus metus nuo skolininko informavimo apie tokių muitų sumą dienos atitinkamai muitinės įstaigai pateikiamas prašymas.

Šis laikotarpis pratęsimas, jeigu suinteresuotas asmuo pateikia įrodymus, kad pateikti tokį prašymą per nustatytą laikotarpį jam sukliudė ypatingos aplinkybės arba *force majeure*.

Jeigu muitinė per šį laikotarpį pati nustato, kad susidarė kuri nors iš 1 dalies pirmojoje ar antrojoje pastraipose aprašytų padėčių, ji grąžina arba atsisako išieškoti muitą savo iniciatyva.“

10 Pagal šio kodekso 239 straipsnį:

„1. Importo arba eksporto muitai gali būti grąžinami arba atsisakoma juos išieškoti susidarius 236, 237 ir 238 straipsniuose nenurodytoms padėtimis:

— nustatytinoms taikant Komiteto procedūrą,

— sąlygotoms aplinkybių, kuriomis suinteresuoto asmens veiksmuose nematyti apgaulės arba akivaizdaus aplaidumo požymių. Padėtys, kurioms susidarius gali būti taikoma ši nuostata, ir procedūros, kurios turi būti taikomos tokiais atvejais, nustatomos taikant Komiteto procedūrą. Muito grąžinimui arba atsisakymui jį išieškoti gali būti nustatomos ir specialios sąlygos.

2. Dėl 1 dalyje nurodytų priežasčių muitai grąžinami arba atsisakoma juos išieškoti, jeigu 12 mėnesių nuo skolininko informavimo apie muitų sumą dienos atitinkamai muitinės įstaigai pateikiamas prašymas.

<...>“

- ¹¹ 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas (OL L 253, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 6 t., p. 3), iš dalies pakeisto 1998 m. liepos 29 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1677/98 (OL L 212, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 9 t., p. 30, toliau – Įgyvendinimo reglamentas), 878 straipsnyje numatyta:

„Prašymą grąžinti importo ar eksporto muitus arba atsisakyti juos išieškoti (toliau – prašymas grąžinti arba atsisakyti išieškoti) pateikia asmuo, kuris sumokėjo ar turi sumokėti tuos muitus, arba asmenys, kurie perėmė jo teises ir pareigas.

Prašymą grąžinti arba atsisakyti išieškoti gali pateikti ir asmens arba asmenų, nurodytų pirmojoje pastraipoje, atstovas.“

- ¹² Įgyvendinimo reglamento 899 straipsnyje nustatyta:

„Nepažeidžiant kitų sąlygų, kurios turi būti aptartos kiekviena atskirai 905–909 straipsniuose nustatyta tvarka, jeigu sprendimą priimanti muitinė nustato, kad prašymas grąžinti arba atsisakyti išieškoti, jai pateiktas vadovaujantis Kodekso 239 straipsnio 2 dalimi:

— remiasi priežastimis, atitinkančiomis vieną iš aplinkybių, nurodytų 900–903 straipsniuose, kai tos aplinkybės nėra apgaulės ar akivaizdaus suinteresuoto asmens aplaidumo rezultatas, ji grąžina importo muitų sumą arba atsisako ją išieškoti.

— „Suinteresuotas asmuo“ reiškia asmenį ar asmenis, nurodytus 878 straipsnio 1 dalyje, arba jų atstovus ir bet kurį kitą asmenį, kuris dalyvavo atliekant muitinės formalumus su atitinkamomis prekėmis arba davė nurodymus, būtinus šiems formalumams atlikti,

— remiasi priežastimis, atitinkančiomis vienas iš aplinkybių, nurodytų 904 straipsnyje, ji negrąžina šios importo muitų sumos arba neatsisako jos išieškoti.“

13 Įgyvendinimo reglamento 900 straipsnio 1 dalies o punkte skelbiama:

„Importo muitai grąžinami arba atsisakoma juos išieškoti, jeigu:

<...>

o) skola muitinei atsiranda kitaip, nei nustatyta [Muitinės] Kodekso 201 straipsnyje, ir suinteresuotas asmuo turi galimybę pateikti kilmės sertifikatą <...> ar kitą dokumentą, įrodantį, kad, jei importuojamos prekės būtų buvusios įformintos išleidimui į laisvą apyvartą, jų atžvilgiu būtų buvę galima taikyti Bendrijos režimą arba preferencinį tarifų režimą, jeigu būtų laikomasi kitų 890 straipsnyje minimų sąlygų.“

Nacionalinė teisė

¹⁴ Civilinio kodekso 1208 straipsnyje nustatyta:

„Solidarusis bendraskolis, kuriam kreditorius pateikia reikalavimus, gali pasinaudoti visais atsikirtimais, kylančiais iš prievolės pobūdžio, ir visais asmeniniais bei visiems skolininkams bendrais atsikirtimais.

Jis negali remtis asmeniniais kitų skolininkų atsikirtimais.“

¹⁵ Pagal Civilinio kodekso 1285 straipsnį:

„Atsisakymas išieškoti muitus ar atleidimas nuo jų pagal susitarimą vieno solidariojo skolininko atžvilgiu galioja ir kitiems bendraskoliams, nebent kreditorius aiškiai išsaugo teises pastarųjų atžvilgiu.

Pastaruoju atveju skolą galima išieškoti tik sumažinus asmens, iš kurio atsisakyta išieškoti, dalį.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- ¹⁶ *Mondia France* yra bendrovė, kuri specializuojasi miškininkystės produktų, ypač popieriaus ir medienos plaušienos, importo ir eksporto, taip pat šių prekių sandėliavimo ir platinimo srityse. Todėl ji turi leidimą eksploatuoti sandėlius ir laikinojo prekių saugojimo sandėlius (MADT) Ruane ir Havre.
- ¹⁷ *Asia P & P, Mondia France* klientė, pavedė šiai atlikti gabenimo, sandėliavimo ir muitinės formalumų atlikimo operacijas, susijusias su prekėmis, kuriomis ji prekiauja Europos Sąjungoje, iš esmės Indonezijos kilmės popieriumi.
- ¹⁸ *Mondia France* įgaliojo muitinės tarpininę *Maprochim* dėl savo interesų atlikti muitinės formalumus dėl šių prekių.
- ¹⁹ 2000 m. balandžio mėn. muitinės įstaigos atliko šių prekių importo operacijų, atliktų 1998 m. ir 1999 m., tiek Havre, tiek Ruane patikrinimą.
- ²⁰ Per šį patikrinimą buvo konstatuota, kad dalis *Mondia France* sandėliuose laikomų prekių buvo pristatytos *Asia P & P* neatlikus muitinės formalumų. Dėl šių prekių institucijos nusprendė, jog buvo padarytas importo nedeklaravus pažeidimas.

- 21 Kiek tai susiję su kita prekių dalimi, buvo nustatyta, kad jos buvo tiekiamos neatlikus muitinės formalumų, t. y. tie formalumai buvo atlikti tik po to, kai prekės buvo išgabentos iš *Mondia France* sandėlio, kuriam suteiktas leidimas. Dėl šių prekių muitinės institucijos nusprendė, kad buvo padarytas neteisėto prekių paėmimo iš muitinės priežiūros pažeidimas.
- 22 Muitinės institucijos pranešė *Mondia France*, *Asia P & P* ir *Maprochim* apie konstatuotus pažeidimus ir pareikalavo su šių prekių tiekimu susijusių muitų ir mokesčių, t. y. muitų ir kitų mokesčių. Jos visų trijų bendrovių atžvilgiu išleido pranešimus apie išieškojimą, būtent susijusius su muitų sumokėjimu.
- 23 Trys bendrovės, kai jų skundus dėl šių pranešimų muitinės institucijos atmetė, pareiškė ieškinius Havro ir Ruano pirmosios instancijos teismuose dėl joms pateiktų pranešimų dėl išieškojimo ir sprendimų, kuriais atmetami su jais susiję skundai, panaikinimo. Kadangi bylos buvo susijusios, Havro pirmosios instancijos teismas atsisakė savo jurisdikcijos Ruano pirmosios instancijos teismo naudai.
- 24 Be to, 2000 m. spalio 31 d. *Mondia France* pateikė *direction générale des douanes* (Pagrindinis muitų direktoratas) prašymą atsisakyti išieškoti muitus pagal Muitinės kodekso 239 straipsnį ir Įgyvendinimo reglamento 900 straipsnio 1 dalies o punktą, nurodydama, kad nėra apgaulės arba akivaizdaus aplaidumo požymių, ir prašydama Indonezijos kilmės popieriui *a posteriori* taikyti preferencinį tarifų režimą.
- 25 Iš pradžių šis prašymas buvo atmetas, nes *direction générale des douanes* paprašė išankstinės Europos Bendrijų Komisijos nuomonės, o ši 2004 m. spalio 7 d. rašte teigė,

kad reikia konstatuoti akivaizdų *Mondia France* aplaidumą. 2007 m. sausio 25 d. Nutartimi *Rijn Schelde Mondia France prieš Komisiją* (T-55/05) Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismas atmetė ieškinį dėl šio rašto kaip akivaizdžiai nepriimtina.

- ²⁶ Tačiau muitinės institucijos, gavusios naujų įrodymų, vėliau 2006 m. vasario 6 d. ir kovo 3 d. raštais atsisakė išieškoti dalį muitų iš *Mondia France*.
- ²⁷ 2008 m. balandžio 11 d. sprendimu Ruano pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į šį atsisakymą išieškoti muitus, atmetė *Mondia France*, *Asia P & P* ir *Maprochim* prašymus panaikinti pranešimus dėl joms taikomų muitų išieškojimo.
- ²⁸ Kalbant apie *Asia P & P* ir *Maprochim* prašymus atsisakyti išieškoti muitus, pažymėtina, kad šis teismas nusprendė, kad iš Civilinio kodekso 1208 straipsnio matyti, jog kiekvienas solidarūs bendraskolis turi būti laikomas privalomai atstovaujančiu savo bendraskoliams ir vieno atžvilgiu priimti sprendimai taikomi ir kitiems, net jei jie nedalyvavo teismo procese.
- ²⁹ Jis nusprendė, kad kai *Mondia France* pateikė prašymą atsisakyti išieškoti muitus, turėjo būti laikoma, jog ji veikia ne tik dėl savo interesų, bet atstovauja ir solidarajai bendraskolei, t. y. *Asia P & P*.

- 30 Todėl Ruano pirmosios instancijos teismas sumažino *Asia P & P* skolą muitinei suma, kurią buvo atsisakyta išieškoti iš *Mondia France*, t. y. abiejų bendrovių skolos muitinei sumos buvo vienodos. Taigi, buvusi *Asia P & P* 980 058,65 EUR skola muitinei sumažėjo iki 224 390,73 EUR.
- 31 Dėl *Maprochim* Ruano pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad šios bendrovės skola muitinei pagal Muitinės kodekso 203 straipsnio 3 dalį buvo 49 284 EUR, nes ji dalyvavo neteisėtai paimant prekes iš muitinės priežiūros ir žinojo arba, yra pagrindo manyti, turėjo žinoti, kad prekės neteisėtai paimamos iš muitinės priežiūros.
- 32 Be to šis teismas nusprendė, kad *Maprochim* negalėjo pretenduoti į atsisakymą išieškoti muitus pagal Muitinės kodekso 236 straipsnį, nes ši nuostata taikoma ne tada, kai skola muitinei atsiranda prekes išleidus į laivą apyvartą, bet kai jos paimamos iš muitinės priežiūros.
- 33 *Mondia France*, *Asia P & P* ir *Maprochim* bei muitinės institucijos pateikė apeliacinius skundus dėl šio sprendimo Ruano apeliaciniam teismui.
- 34 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pirmiausia nusprendė: kadangi *Asia P & P* pateiktas pranešimas dėl išieškojimo buvo teisėtas, šiame teisme ši bendrovė daugiau negali pateikti prašymo atsisakyti išieškoti muitus, nes Muitinės kodekso 239 straipsnio 2 dalyje numatytas dvylikos mėnesių terminas praėjo.

- 35 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atmetė *Asia P & P* argumentą, kad šiai bendrovei turi būti taikomas atsisakymas išieškoti muitus, priimtas dėl *Mondia France*, nes ši turėjo generalinį įgaliojimą atstovauti ir todėl pateikė prašymą atsisakyti išieškoti muitus taip pat dėl *Asia P & P* interesų. Šiuo atžvilgiu šis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė, kad Muitinės kodekso 5 straipsnio 4 dalyje numatytos sąlygos taikomos bendrai ir jos nebuvo įvykdytos šioje byloje.
- 36 Galiausiai, vis dar kalbant apie *Asia P & P*, pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nusprendė, kad atsisakymas išieškoti muitus, taikomas *Mondia France*, yra šiai bendrovei suteikta asmeninė išimtis Civilinio kodekso 1208 straipsnio prasme, kuria *Asia P & P* negali remtis, ji negali remtis šia išimtimi, nebent ši išimtis būtų bendra visiems solidariesiems bendraskoliams.
- 37 Tačiau šis teismas kelia klausimą, ar pagal Muitinės kodekso 213, 233 ir 239 straipsnius draudžiama taikyti solidariųjų bendraskolių bendro atstovavimo principą, kylantį iš Civilinio kodekso 1200 ir paskesnių straipsnių ir leidžiantį *Asia P & P*, kuri įgaliojo *Mondia France* atlikti muitinės formalumus, pasinaudoti pastarajai bendrovei suteiktu atsisakymu išieškoti muitus pagal Muitinės kodekso 239 straipsnį ir Įgyvendinimo reglamento 900 straipsnio 1 dalies o punktą.
- 38 Jam kyla tas pats klausimas ir dėl bendrovės *Port Angot Développement*, kuri yra *Ma-prochim* teisių perėmėja ir kuriai teisme pradėta bankroto procedūra, nes ši bendrovė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo prašė jai taikyti *Mondia France* suteiktą atsisakymą išieškoti muitus, kurį *Asia P & P* pritaikė Ruano pirmosios instancijos teismas pagal tą patį solidariųjų bendraskolių bendro atstovavimo principą.

- 39 Tokiomis aplinkybėmis Ruano apeliacinis teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar pagal <...> Muitinės kodekso 213, 233 ir 239 straipsnius skolos muitinei solidariam bendraskoliui, dėl kurio nepriimtas sprendimas atsisakyti išieškoti minėtą skolą, draudžiama, siekiant būti atleistam nuo skolos muitinei, už išieškojimą atsakingo administratoriaus atžvilgiu remtis sprendimu atsisakyti išieškoti muitus, priimtu pagal [šio kodekso] 239 straipsnį, apie kurį administratorius pranešė kitam solidariam bendraskoliui?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 40 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Muitinės kodekso 213, 233 ir 239 straipsnius reikia aiškinti taip, kad pagal juos solidarios atsakomybės už skolą muitinei pagal 213 straipsnį, kaip antai nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, atveju draudžiama taikyti nacionalinės teisės principą, kad pagal 239 straipsnį vienam solidariam bendraskoliui suteiktu atsisakymu išieškoti dalį muitų gali remtis ir kiti bendraskoliai, nes to paties kodekso 233 straipsnio pirmos pastraipos b punkte numatytas skolos išnykimas susijęs su pačia skola ir todėl visi solidarieji bendraskoliai atleidžiami nuo tokios jos sumos, kokią buvo atsisakyta išieškoti, mokėjimo.

- 41 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad, priešingai nei 1988 m. balandžio 18 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1031/88, nustatančio už skolos muitinei sumokėjimą atsakingus asmenis (OL L 102, p. 5), 3 straipsnio antroje pastraipoje ir 4 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, kuriose nustatoma, kad esant keliems tos pačios skolos muitinei

skolininkams atsakomybė nustatoma „solidariai pagal galiojančias valstybių narių teisės nuostatas“, Muitinės kodekso 213 straipsnyje, kuriuo pakeistos šios nuostatos, nebeliko nuorodos į nacionalinę teisę.

- ⁴² 213 straipsniu patvirtinamas solidarumo principas kelių tos pačios skolos muitinei skolininkų atveju. Iš tiesų nėra jokios tikslesnės taisyklės, susijusios su šio solidarumo įgyvendinimu, be kita ko, kalbant apie vienam bendraskoliui suteikto atsisakymo išieškoti muitus įtaką kitų bendraskolių pareigai.
- ⁴³ Be to, tokia taisyklė aiškiai nenumatyta nei kitose Muitinės kodekso nuostatose, nei Įgyvendinimo reglamente.
- ⁴⁴ Taigi, Muitinės kodekso 233 straipsnio pirmos pastraipos b punkte numatytas skolos muitinei išnykimas atsisakius išieškoti muitus, tačiau šioje nuostatoje nepatikslinama, ar esant keliems skolininkams šis išnykimas susijęs tik su prašymą atsisakyti išieškoti muitus pateikusiu asmeniu, ar jis taip pat neišvengiamai taikomas ir kitiems bendraskoliams.
- ⁴⁵ Tačiau aiškinimas, kad pagal šią nuostatą skolos muitinei išnykimas taikomas tik prašymą atsisakyti išieškoti muitus patiekusiam asmeniui, atrodo pateisinamas atsižvelgiant į visus vienas kitą atitinkančius įrodymus.
- ⁴⁶ Pirma, kadangi pagal Muitinės kodekso 233 straipsnio pirmos pastraipos b punktą atsisakymas išieškoti muitus yra skolos muitinei išnykimo priežastis, jis turi būti aiškinamas siaurai. Iš tikrųjų šiuo straipsniu įgyvendinama būtinybė apsaugoti nuosavus Sąjungos išteklius (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2010 m. balandžio 29 d. Sprendimo

Dansk Transport og Logistik, C-230/08, Rink. p. I-3799, 51 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

- ⁴⁷ Antra, iš Teisingumo Teismo praktikos taip pat matyti, kad valstybės narės išlaiko galimybę priimti priemones, kuriomis galėtų veiksmingai prisidėti prie muitų teisės reglamentavimo, konkrečiai kalbant, užtikrinti veiksmingą skolos muitinei išieškojimą, ir, be to, gali laikydamosi šių tikslų ir pagal proporcingumo principą esant reikalui nustatyti taisykles, kuriose patikslinamos šių teisės aktų taikymo sąlygos (šiuo klausimu žr. 2004 m. rugsėjo 23 d. Sprendimo *Spedition Ullustrans*, C-414/02, Rink. p. I-8633, 38 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- ⁴⁸ Svarbu pridurti, kad Muitinės kodekso 213 straipsniu būtent siekiama šio veiksmingo skolos muitinei išieškojimo ir užtikrinti nuosavų Sąjungos išteklių apsaugą. Iš tiesų solidarumo sistema yra nacionalinėms institucijoms suteiktas papildomas teisinis instrumentas, siekiant sustiprinti jų veiksmus skolos muitinei išieškojimo srityje.
- ⁴⁹ Tačiau nacionalinės teisės principo, kaip antai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytas solidariųjų bendraskolių bendro atstovavimo principas, taikymas esant solidariajai atsakomybei už skolą muitinei pagal Muitinės kodekso 213 straipsnį, kurio rezultatas yra tas, kad vienam bendraskoliui pagal šio kodekso 239 straipsnį suteiktu atsisakymu išieškoti muitus skolos mokėjimo atžvilgiu gali remtis visi kiti bendraskoliai, t. y. skolos išnykimas, numatytas šio kodekso 233 straipsnio pirmos pastraipos b punkte, būtinai susijęs su visa skola, neprisidėtų prie šio tikslo, kuris pagal teisės aktus labai svarbus, įgyvendinimo.

- 50 Trečia, neatrodo, kad nacionalinės teisės principo taikymas ir radikalios pasekmės, kurias jis sukeltų skolai muitinei, būtų pateisinami atsižvelgiant į sprendimo atsisa-kyti išieškoti muitus pagal Muitinės kodekso 239 straipsnį, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, savybes.
- 51 Šiuo atveju solidarioji atsakomybė, kuria remiasi trys bendrovės skolos muitinei bendraskolės, nėra tos pačios kilmės. Iš tiesų, kai kurios iš jų turi sumokėti šią skolą, nes atliko veiksmus, dėl kurių atsirado skola muitinei, t. y. arba neteisėtai įvežė prekes į Sąjungos muitų teritoriją Muitinės kodekso 202 straipsnio prasme, arba neteisėtai paėmė prekes iš muitinės priežiūros šio kodekso 203 straipsnio prasme. Solidarioji atsakomybė, taikoma kitoms bendrovėms, susijusi su jų dalyvavimu įvežant ar paimant arba su tuo, jog jos šias prekes įsigijo arba laikė.
- 52 Tokioje situacijoje suinteresuotųjų asmenų apgaulės ir akivaizdaus aplaidumo nebuvimą, kuris yra Muitinės kodekso 239 straipsnyje nustatyta sąlyga, lemianti tai, ar atsisakoma išieškoti importo muitus, reikia tirti atsižvelgiant į specialias aplinkybes, susijusias su kiekvieno bendraskolio skolos muitinei atsiradimą lemiančiu veiksmu, ir į jų profesinę patirtį bei rūpestingumą atsižvelgiant į veiksmus, kuriuos jie tariamai atliko ir dėl kurių atsirado solidarioji atsakomybė.
- 53 Iš to taip pat matyti, kad tokioje situacijoje, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, išvados, padarytos tiriant konkrečią vieno bendraskolio situaciją, iš esmės negali būti taikomos kitiems bendraskoliams.

- 54 Be to, kitaip, nei tvirtina *Asia P & P*, toks taikymas šioje byloje negali būti pateisina-
mas dėl to, kad *Mondia France*, pateikusi prašymą atsisakyti išieškoti muitus, pateikė
ši prašymą kaip *Asia P & P*, kitos bendraskolės, atstovė, turinti generalinį įgaliojimą
muitų srityje.
- 55 Iš tiesų, kaip priminė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, toks
atstovavimas atsisakymo išieškoti muitus srityje priklauso nuo Muitinės kodek-
so 5 straipsnio 4 dalyje nustatytų sąlygų įvykdymo. Be to, pakanka konstatuoti, kad
prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, vienintelis kompetentingas
taikyti Sąjungos teisę pagrindinės bylos aplinkybėms, nusprendė, kad šios sąlygos ne-
buvo įvykdytos, kiek tai susiję su *Mondia France* pateiktu prašymu atsisakyti išieškoti
muitus.
- 56 Dėl *Maprochim* aišku, kad ši bendrovė, kuri pati veikė kaip bendrovės *Mondia France*
atstovė Muitinės kodekso 5 straipsnio prasme, kiek tai susiję su muitinės formalumų
dėl prekių siekiant jos interesų atlikimu, negali tvirtinti, kad jai atstovavo *Mondia*
France, prašydama atsisakyti išieškoti muitus.
- 57 *Maprochim* taip pat negali remtis tuo, kad nebuvo konstatuotas akivaizdus *Mondia*
France, kuri yra jos atstovaujamas ūkio subjektas, aplaidumas.
- 58 Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas patikslino, kad ūkio subjektas, kuris kreipiasi į
muitinės tarpininką ir yra jo tiesiogiai arba netiesiogiai atstovaujamas, bet kuriuo
atveju laikomas muitinės skolininku ir negali remtis šio tarpininko padarytomis klai-
domis, kad būtų atleistas nuo atsakomybės (žr. 2008 m. lapkričio 20 d. Sprendimo

Heuschen & Schrouff Oriental Foods Trading prieš Komisiją, C-38/07 P, Rink. p. I-8599, 52 punktą).

- 59 Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad reikia atsižvelgti į įrodymus, susijusius su galimu muitinės tarpininko aplaidumu, įskaitant jo profesinę patirtį, vertinant atstovaujamojo importuotojo aplaidumą, nes ūkio subjektas, kuris kreipėsi į muitinės tarpininką, negali išvengti paskesnio muitų išieškojimo, remdamasis savo nepatyrimu muitinės formalumų srityje (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Heuschen & Schrouff Oriental Foods Trading prieš Komisiją* 53 ir 54 punktus).
- 60 Tačiau iš to nematyti, kad, atvirkščiai, muitinės tarpininkas, kurio paslaugomis paprastai naudojasi dėl jo profesinės patirties muitų srityje, galėtų pasinaudoti atstovaujamojo ūkio subjekto nepatyrimu šioje srityje.
- 61 Todėl reikia daryti išvadą, kad iš Muitinės kodekso 239 straipsnio sistemos matyti, jog šia nuostata pagrįstu sprendimu atsisakyti išieškoti muitus, kaip antai nagrinėjamuoju pagrindinėje byloje, gali remtis tik prašymą atsisakyti išieškoti muitus pateikęs asmuo.
- 62 Be to, šią išvadą pagrindžia principas, pagal kurį importo ar eksporto muitų grąžinimas arba atsisakymas juos išieškoti, kurį galima taikyti tik esant tam tikroms sąlygoms ir konkrečiai numatytais atvejais, yra įprastos importo ir eksporto procedūros išimtis, todėl nuostatos, kuriose numatomas toks grąžinimas ar atsisakymas išieškoti, aiškinamos siaurai (žr., be kita ko, 1999 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Söhl & Söhlke*, C-48/98, Rink. p. I-7877, 52 punktą).

- 63 Galiausiai tokioje situacijoje, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, jei nacionalinės teisės principas, pagal kurį numatomas solidariųjų bendraskolių bendras atstovavimas, galėtų būti taikomas, bet kuriuo atveju skola maitinei nebegalėtų būti išieškoma, net jei kiltų rizika, kad bendraskoliai, išskyrus tą, kuris pateikė prašymą atsisakyti išieškoti maitus, neįvykdys sąlygų, susijusių su apgaulės ir akivaizdaus aplaidumo nebuvimu, atsižvelgiant į visas jų solidariosios atsakomybės už skolą maitinei atsiradimo faktoriaus specialias aplinkybes ir jiems būdingą profesinę patirtį bei rūpestingumą.
- 64 Tokia pasekmė būtų neproporcinga ir, kaip buvo priminta šio sprendimo 47 punkte, viršytų valstybių narių diskrecijos apibrėžti maitų teisės nuostatų taikymo sąlygas ribas.
- 65 Todėl solidariosios atsakomybės už vieną skolą maitinei, kaip antai nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, atveju šios skolos išnykimas atsisakius išieškoti maitus, kaip numatyta Maitinės kodekso 233 straipsnio pirmos pastraipos b punkte, susijęs tik su asmeniu, kuris pateikė prašymą atsisakyti išieškoti maitus, ir netaikomas kitiems šios skolos bendraskoliams.
- 66 Atsižvelgiant į visus minėtus svarstymus, į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip: Maitinės kodekso 213, 233 ir 239 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos solidariosios atsakomybės už skolą maitinei pagal 213 straipsnį, kaip antai nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, atveju draudžiama taikyti nacionalinės teisės principą, kad pagal 239 straipsnį vienam solidariajam bendraskoliui suteiktu atsisakymu išieškoti dalį maitų gali remtis ir kiti bendraskoliai, nes to paties kodekso 233 straipsnio pirmos pastraipos b punkte numatytas skolos išnykimas susijęs su pačia skola ir todėl visi solidarieji bendraskoliai atleidžiami nuo tokios jos sumos, kokią buvo atsisakyta išieškoti, mokėjimo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ⁶⁷ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, iš dalies pakeisto 1996 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 82/97, 213, 233 ir 239 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos solidariosios atsakomybės už skolą muitinei pagal 213 straipsnį, kaip antai nagrinėjamąsias pagrindinėje byloje, atveju draudžiama taikyti nacionalinės teisės principą, kad pagal 239 straipsnį vienam solidariajam bendraskoliui suteiktu atsisakymu išieškoti dalį muitų gali remtis ir kiti bendraskoliai, nes to paties kodekso 233 straipsnio pirmos pastraipos b punkte numatytas skolos išnykimas susijęs su pačia skola ir todėl visi solidarieji bendraskoliai atleidžiami nuo tokios jos sumos, kokią buvo atsisakyta išieškoti, mokėjimo.

Parašai.